

Bilgi Çağında Kütüphane

Gürcan Banger

27 Mart 2006

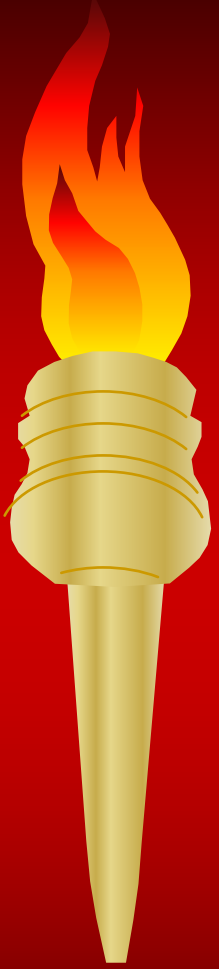
Yunus Emre Kültür Merkezi

Değişen Dünya

- 1950'li yıllara kadar üretim için sermaye, işgücü, enerji ve hammadde önemli girdiler olarak kabul ediliyordu.
- Bugünü farklı kılan unsurlardan birisi, artan bilgi ihtiyacıdır.
- **Bilgi** artık üretim için vazgeçilmez girdilerden birisidir.

Bilgi Depoları

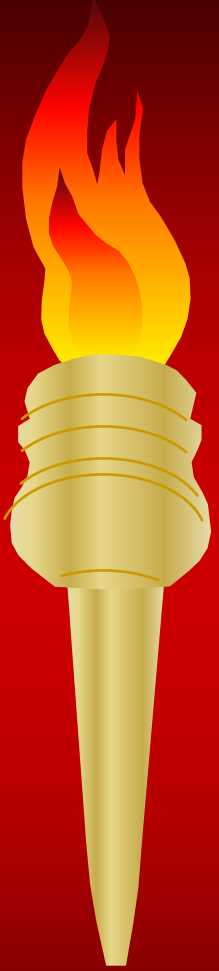
- **Çağlar boyunca en önemli bilgi depoları arasında kütüphanelerin önemli bir yeri olmuştur.**
- **Tarihte ünlü kentler, aynı zamanda ünlü kütüphaneleri ile anılmışlardır.**
- **Kentler, üniversiteler ve kütüphaneler birlikte övgüyle dilden dile anlatılmıştır.**

Değişen Kütüphane

- Yazının bulunuşundan bu yana üretilmiş yazılı eserlerin değeri asla değişmeyecektir. Bunlar insanlık tarihinin önemli örnekleri olarak kütüphanelerde yerlerini koruyacaklardır.
- Diğer yandan bilişim ve iletişim alanlarındaki değişme ve gelişmeler, kitap ve kütüphane kavramlarına da yeni boyutlar getirmiştir.

Eskisi Böyledi...

Bilgiye ve Kitaba Erişmek

- **Bir kitaba sahip olmak kadar ona hızla erişebilmek de önemlidir.**
- **Eğer bir kitap erişim uzaklığında değilse, onu yok sayabilirsiniz.**
- **Eğer kitaba erişimde zorlanıyorsanız, bu takdirde enerjinizi fikrî üretim dışı nedenlerle yitiriyorsunuz demektir.**

Yeni E-Kitaplarımız

Kütüphane Otomasyonu

- **Kitaba kolay erişimi ihtiyacı, bilişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte Kütüphane Otomasyonu Sistemi'nin gelişmesine ve yaygınlaşmasına neden olmuştur.**
- **Böylece kütüphanelerdeki kitaplara veya benzeri kaynaklara ulaşmak kolaylaşmıştır.**

Kütüphane Otomasyonu

- **Kütüphane otomasyonu, kütüphanecilik hizmetlerinin bilgisayara dayalı olarak verilmesi demektir.**
- **Bu otomasyon sistemi içinde belge sağlamak, kataloglama yapmak, rezervasyon yapmak ve süreli yayınların denetimi gibi işler vardır.**

Kütüphane Otomasyonu

- **Özetle; kütüphane otomasyonu sistemi, çağdaş kütüphanecilik anlayışının önemli unsurlarından birisidir.**
- **Bu sayede insan faktöründen oluşan bazı hatalar ortadan kalkarken, okuyucuların ve görevlilerin fiziksel kütüphanede veya Internet'in sanal ortamında kitap bilgisine erişimleri kolaylaşmıştır.**

Otomasyonun Kolaylıkları

- **Bilgisayarlı kütüphane otomasyonu sistemleri, bugün bize**
 - **Kataloglama,**
 - **Sorgulama, katalog tarama,**
 - **Dolaşım,**
 - **Rezervasyon,**
 - **Raporlama**
- gibi yararlar ve kolaylıklar sağlıyor.**

Bilişim ve Kitap

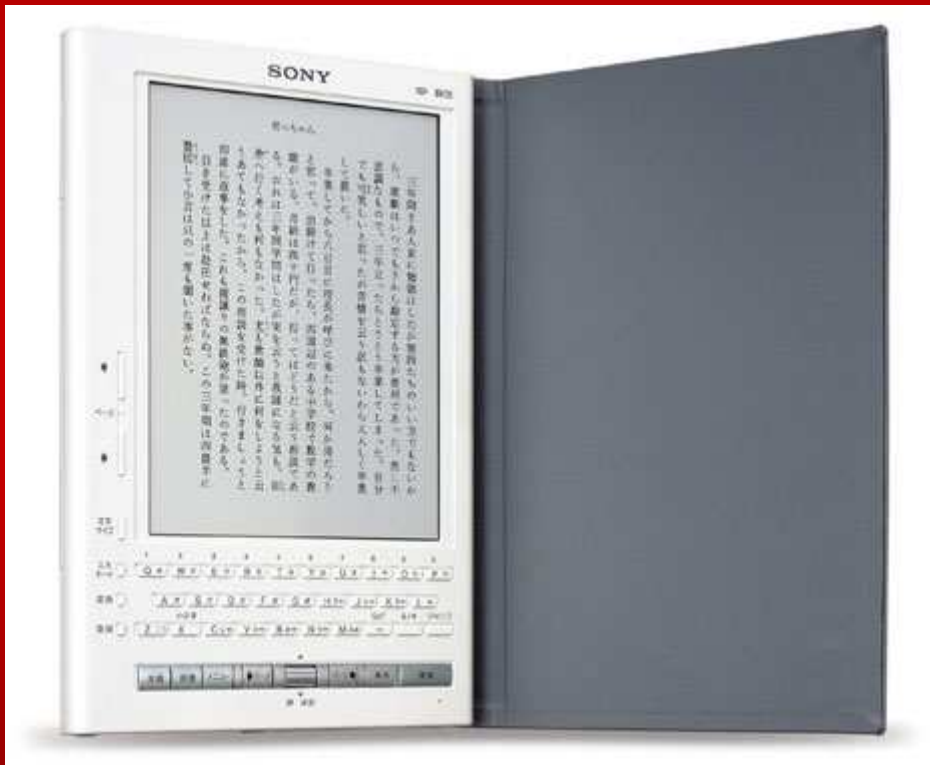

Elektronik Kitap: E-Kitap

- **Kitapların sayısal (dijital) ortamda depolanabilir olması yeni türden bir kitap kavramı oluşturmuştur.**
- **Bilgisayar ortamında saklanan yeni kitap türüne e-kitap adını veriyoruz.**
- **Bazı bilgisayar programları aracılığı ile e-kitaplar sayısal ortamda oluşturulup depolanıyor.**

E-Kitap

Elektronik Kütüphane

- **E-kitapların depolandığı ve kullanıcıların erişimine açıldığı kütüphanelere e-kütüphane adı veriliyor.**
- **Bunlar, sunucu (server) adı verilen büyük bilgisayar sistemleri üzerinde bulunuyorlar.**
- **Yerel ağlar veya Internet aracılığı ile bu kütüphanelere erişmek mümkün oluyor.**

E-Kütüphane

- **Günümüzde e-kütüphaneler büyük bir hızla çeşitlenip gelişiyor.**
- **Bu sanal ortamlarda e-kitaplar dışında engellilerin kullanımına uygun, bilgisayar ağından erişilebilen sesli kitaplar da bulunuyor.**
- **Görsel tabanlı multimedya alanındaki ilerlemeyi ise takip etmek bile zor. Video film ve belgesel kütüphaneleri hızla yaygınlaşıyor.**

Yeni Bilgi Depolama Türleri

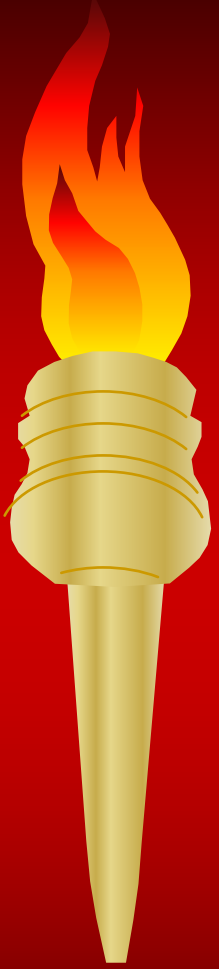
- **Kitap ve mikrofilme ek olarak belge, ses, müzik, görüntü depolamak için yeni ortamlar geliştirildi.**
- **Bunlar arasında CD ve DVD türleri bugün giderek daha yaygın olarak kullanılıyor.**
- **Bugünün kütüphanelerinin bir bölümü, CD ve DVD koleksiyonlarından oluşuyor.**

Bilgi-Belge Merkezi

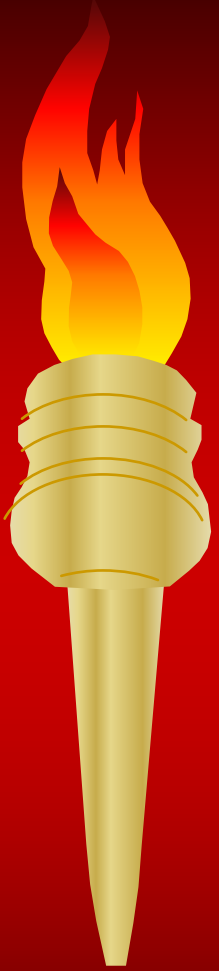
- **Tüm bu gelişmeler ve az sonra değineceğim diğer ilerlemeler nedeniyle kütüphane sözcüğünü belki de bir başka tabirle değiştireceğiz.**
- **Bugünün kütüphanesi, giderek bir Tümleşik Bilgi-Belge Merkezi olmaya aday görünüyor.**

Akıllı Kütüphane

- Akıllı kütüphane kavramının, sözünü ettiğim tümleşik bilgi-belge merkezinin çalışma anlayışı olduğunu söyleyebiliriz.
- Akıllı kütüphanecilikte veri madenciliği adı verilen bir yaklaşım kullanılıyor.
- Bu yaklaşımdaki amaç; hizmet kalitesini, kütüphane performansını ve okuyucu memnuniyetini artırmaktır.

Kütüphaneci ?

Akıllı Kütüphane

- **Akıllı kütüphanecilikte veri madenciliği, hem okuyucular hem de kütüphane görevlileri için bir ileri bilişim teknolojisi kullanımı anlamına geliyor.**
- **Bu sayede istatistiksel analizler, yapay zeka uygulamaları gerçekleştirmek mümkün oluyor.**

Veri Madenciliği

- Veri madenciliğinin kullanılması ile yerel ağdan veya Internet'ten kütüphaneye bağlanan kullanıcılar hakkında bilgiler ediniyoruz.
- Böylece “kütüphaneye kimler bağlanıyor”, “hangi aralıkta bağlanmışlar”, “hangi hizmeti kullanmışlar” gibi soruların cevaplarını alabiliriz.

Veri Madenciliği

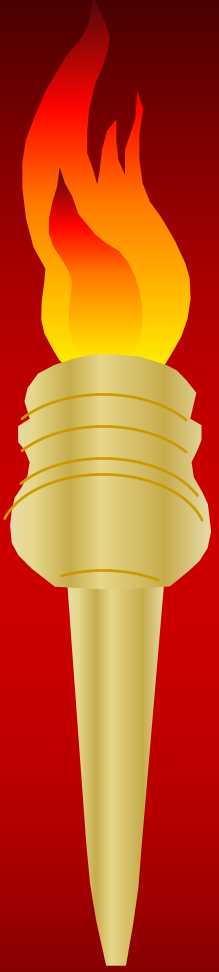
- **Bu soruların cevapları sayesinde; kütüphanenin hangi bölümlerinin ne sıklıkta kullanıldığı, nasıl daha verimli kullanıma sunulabileceği gibi sonuçlar elde edebiliriz.**
- **Böylece kütüphane, sürekli gelişen bir kimliğe kavuşacaktır.**

Yeni Eğitim

- **Günümüzde eğitim, günlük yaşamın sürekliliği olan bir parçası haline geldi.**
- **Bu nedenle; “uzaktan öğretim”, “Internet’e dayalı öğretim” gibi yeni yaklaşımlar daha çok ilgi görmeye başladı.**

Yeni Eğitim ve Kütüphane

- Eğitim konusundaki yeni ihtiyaçlar, yeni e-kütüphane kavramları ile birlikte kolaylıkla içiçe geçiyor.
- Ağ ve Internet ortamlarında çift yönlü iletişim, sanal olarak paylaşılan beyaz tahtalar, belge geliştirmede sanal paylaşım, kolay dosya transferi... Tüm bunlar etkileşimli dünyanın yenilikleri.

Değişen Dünya

- Hızlı ilerleme, bilginin de hızla eskimesine neden oluyor.
- Eğitimli işgücü açığı, eğitime ve bilgiye ulaşmayı acil hale getiriyor.
- Aynı eğitime ve bilgiye ihtiyacı olanlar, Dünya'nın her yanına yayılmış halde.

Değişen Dünya

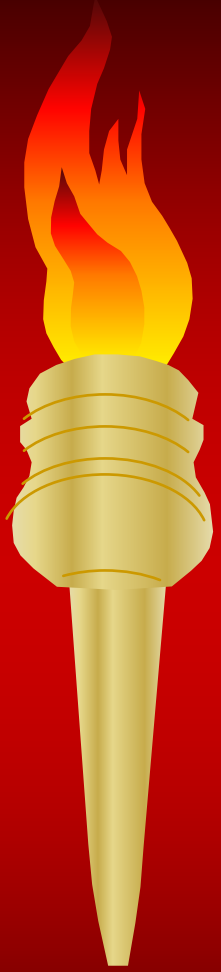

- **Eğitime ihtiyacı olan nüfus, büyük bir hızla artıyor.**
- **Çalışma koşullarının esnekliği, eğitim ve bilgiye erişim koşullarının da esnek olmasını gerektiriyor.**
- **İstenen hızla, mesafeyi dikkate almaksızın bilgiye ulaşmak önemli hale geliyor.**

Yeni Kütüphane Anlayışı

- İşte; tüm bu anlattıklarım, yeni bir kütüphane anlayışına geçmemiz gereğini vurguluyor.
- Eskişehir de tüm bu koşulları yerine getiren yeni ve çağdaş kütüphaneleri öznlüyor.

Bitirirken

- Beni dinlemekte gösterdiğiniz nazik sabrınız ve zarif ilginiz için teşekkür ederim.

Gürcan Banger